

A photograph of two sloths resting in a colorful striped hammock. The sloth on the left is looking towards the camera, while the one on the right is looking slightly to the side. The hammock is suspended between tree branches in a lush green environment.

Riippumaton sisältö

sisällönkuvailun ontologiaa

Mirja Anttila
Talonmies-Extra
25.4.2019

Ohängt innehåll

innehållsbeskrivningens ontologi

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos?

- 1001 |a Ford, Sarah, |e kirjoittaja.
- 24010 |a Be a sloth, |l suomi
- 24510 |a Ole laiskiainen ja ota löysin rantein! / |c Sarah Ford ; suomennos: Laura Lampijoki ; kuvat: Anita Mangan.
- 264 1 |a Helsinki : |b Gummerus, |c [2019]
- 264 3 |a Kiina, |c 2019.
- 300 |a 92 numeroimatonta sivua : |b kuvitettu ; |c 15 cm
- 336 |a stillkuva |b sti |2 rdacontent
- 336 |a teksti |b txt |2 rdacontent
- 337 |a käytettävissä ilman laitetta |b n |2 rdamedia
- 338 |a nide |b nc |2 rdacarrier
- 583 |a BTJ |5 FENNI
- 650 7 |a joutilaisuus |2 ysa |9 FENNI<KEEP>
- 650 7 |a rauhallisuus |2 ysa |9 FENNI<KEEP>
- 650 7 |a laiskiaiset |2 ysa |9 FENNI<KEEP>
- 655 7 |a aforismit |2 slm/fin |0 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:slm:s912> |9 FENNI<KEEP>
- 7001 |a Lampijoki, Laura, |e kääntäjä.
- 7001 |a Mangan, Anita, |e taiteilija.

LDR — — ^^^^cam^a22002654i^4500
001 — — 007155652
005 — — 20150612001125.0
008 — — 070615s2003^^^xxk|||||||^^|eng|c
020 — — a 1-85375-438-2
— — g nidottu
041 0 a eng
084 — — a 10.8
— — 2 ykl
100 1 a Robins, Stephen.
245 14 a The importance of being idle :
— — b a little book of lazy inspiration /
— — c Stephen Robins.
246 3 a A little book of lazy inspiration
260 — — a London :
— — b Prion,
— — c 2003.
300 — — a 226 s. :
— — b kuvitettu ;
— — c 18 cm
336 — — a teksti
— — b txt
— — 2 rdacontent
337 — — a käytettävissä ilman laitetta
— — b n
— — 2 rdamedia
338 — — a nide
— — b nc
— — 2 rdacarrier
650 7 a laiskuus
— — 2 yso/fin
— — 0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p8122>
650 7 a joutilaisuus
— — 2 yso/fin
— — 0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p8123>
650 7 a fraasit
— — 2 yso/fin
— — 0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p5449>
655 7 a aforismit
— — 2 slm/fin
— — 0 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:slm:s912>

LDR — — ^^^^cam^a22002654i^4500
 001 — — 007155652
 005 — — 20150612001125.0
 008 — — 070615s2003^^^xxk|||||||^^|0|eng|c
 020 — — a 1-85375-438-2
 q nidottu
 041 0 — a eng
 084 — — a 10.8
 z ykl
 100 1 — a Robins, Stephen.
 245 14 — a The importance of being idle :
 b a little book of lazy inspiration /
 c Stephen Robins.
 246 3 — a A little book of lazy inspiration
 260 — — a London :
 b Prion,
 c 2003.
 300 — — a 226 s. :
 b kuvitettu ;
 c 18 cm
 336 — — a teksti
 b txt
 z rdacontent
 337 — — a käytävissä ilman laitetta
 b n
 z rdamedia
 338 — — a nide
 b nc
 z rdacarrier
 650 7 — a laiskuus
 z yso/fin
 0 http://www.yso.fi/onto/yso/p8122
 650 7 — a joutilaisuus
 z yso/fin
 0 http://www.yso.fi/onto/yso/p8123
 650 7 — a fraasit
 z yso/fin
 0 http://www.yso.fi/onto/yso/p5449
 650 7 — a lättja
 z yso/swe
 0 http://www.yso.fi/onto/yso/p8122
 650 7 — a sysslöshet
 z yso/swe
 0 http://www.yso.fi/onto/yso/p8123
 650 7 — a fraser
 z yso/swe
 0 http://www.yso.fi/onto/yso/p5449
 655 7 — a aforismit
 z yso/fin
 0 http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:slm:s912
 655 7 — a aforismer
 z slm/swe
 0 http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:slm:s912

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos: 567

- |b kvalitatiivinen tutkimus |2 ysa
- |b kvalitatiivinen tutkimus |2 yso/fin |0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p11782>

**BREAKING
NEWS**

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos: 648

- Tähän asti kenttään on merkitty numeerisia ajanmääreitä sanastotunnuksilla ysa ja allars.
- Koska ajanmääreitä ei ole auktorisoitu sanastoon, konversiossa ei näillä näkymin tapahdu niille muita muutoksia kuin sanastokoodin vaihtuminen ysa > yso/fin ja allars > yso/swe.
- Numeeriset ajanmääreet aiheen kuvailussa ovat vielä kevään aikana työn alla esim. Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmässä, ja niihin liittyvää ohjeistusta päivitetään Sisällönkuvailuoppaaseen vielä ennen konversiota.

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos: 650

- |a laiskiaiset |2 ysa
 - |a laiskiaiset |2 yso/fin
|0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p10432>
- |a sengångare |2 allars
 - |a sengångare |2 yso/swe
|0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p10432>

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos: 651

- Paikannimissä suurin muutos
 - |a Turku |z Pääskyvuori |2 ysa
 - |a Pääskyvuori (Turku) |2 yso/fin
|0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p108158>
 - |a Åbo |z Svalberga |2 allars
 - |a Svalberga (Åbo) |2 yso/swe
|0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p108158>
 - |a Hankasalmi |z Hankavesi |2 ysa
 - |a Hankavesi (Hankasalmi : kylä) |2 yso/fin
|0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p147460>

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos?

- Riittääkö, että valitaan kuvailussa tarkin käsite?
 - Nykyään kuvailtava kaikilla niillä asiasanoilla, joilla hakijan pitäisi saada ko. aineisto hakutulokseksi
 - Periaatteessa YSON avulla voitaisiin mahdollistaa haku hierarkiassa ylempänä olevilla käsitteillä.
 - koira > mopsi
 - viestintä > kriisiviestintä
 - Tämä vaatisi kuitenkin kuvailu- ja/tai hakujärjestelmän toimivan tukena niin, että tietueita tai hakutulosjoukkoja rikastetaan hierarkian perusteella.
 - Jos käytössä olevissa järjestelmissä tämän tyyppinen toiminnallisuus toteutuu, sisällönkuvailuohjeistusta tarkennetaan kun se on ajankohtaista.

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos?

- YSOssa on useita käsitetyyppejä
 - Yleiskäsitteitä: *integraalilaskenta, aapasuot, ikuisuus*
 - Yksilökäsitteitä: *MiG-21 (lentokone), Waterloo taistelu, The X Factor, Tuovilan museosilta*
 - Hierarkisoivia käsitteitä: *tapahtumat ja toiminta, yhteiskunnalliset ominaisuudet, abstraktit objektit*
 - Ryhmitteleviä käsitteitä (YSOssa tyyppinä Sisarkäsitteiden joukko, Kokoelma): *matkailu kohteen mukaan, vaatteet käyttötarkoituksen mukaan*

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos?

- YSOssa on useita käsitetyyppejä
 - Yleiskäsitteitä: *integraalilaskenta, aapasuot, ikuisuus*
 - Yksilökäsitteitä: *MiG-21 (lentokone), Waterloo taistelu, The X Factor, Tuovilan museosilta*
 - ~~Hierarkisoivia käsitteitä: *tapahtumat ja toiminta, yhteiskunnalliset ominaisuudet, abstraktit objektit*~~
 - ~~Ryhmitteleviä käsitteitä (YSOssa tyyppinä Sisarkäsitteiden joukko, Kokoelma): *matkailu kohteen mukaan, vaatteet käyttötarkoituksen mukaan*~~

Sisällönkuvailun hurja muodonmuutos (v.2012)

- Asiasanoituksessa tulee välttää asiasanaketjujen rakentamista (Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän sisällönkuvailuopas suomalaisia kirjastoja varten, julkaistu 2017
<https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=86966762>)
- Asiasanoituksessa tulee välttää ketjutettujen asiasanojen käyttöä tietokantojen (erityisesti Melindan) yhtenäisen sisällönkuvailun toteutumiseksi (Sisällönkuvailuohje Marc 21 -formaattia varten, laadittu 2012)

Kuvailua käsitetasolla

- Viime vuosien aikana YSAan on tullut paljon aikaisempaa enemmän sulkutarkenteita, kun monimerkityksisiä termejä on jaettu useammaksi käsitteeksi
 - leikkaus
 - leikkaus (editointi) - klippning (redigering)
 - leikkaus (kasvit) - beskärning
 - leikkaus (tekstiilit) - skärning (textilier)
 - leikkaus (työstö) - skärning (bearbetning)
 - leikkaus (hiukset) > hiustenleikkaus - hårklippning
 - leikkaus (talous) > menoleikkaukset - utgiftsnedskärningar
 - leikkaus (hoito) > leikkaushoito - kirurgisk vård

Kuvailua käsitetasolla

- Termejä on myös yhdistetty, jotta kielten välille on saatu kuvailun kannalta toimiva vastaavuus:
 - ~~tölkit~~
 - purkit
 - juomatölkit
 - ~~kilvet~~
 - kilvet ja kyltit
 - kilvet (suojavarusteet)
 - ~~kyltit~~
 - kilvet ja kyltit

Sanasto elää

- Päätermi muuttuu
 - sähkökirjat > e-kirjat
 - avioerolapset > erolapset
- Termi poistetaan, koska se kuuluu paremmin toiseen sanastoon
 - 150 Koillisväylä > 151 Koillisväylä [YSO-paikat]
 - 150 Jumalan teatteri > 110 Jumalan teatteri [Suomalaiset yhteisönimet]
- Merkitystä tarkennetaan
 - oliot > oliot (filosofia)
- Kuvailukäytäntö muuttuu
 - |a eläimet |x palvonta > eläinten palvonta

Sanasto elää

- Vapaa indeksointi lopetettiin v. 2015
 - Melindassa n. 100000 erilaista termimuotoa, jotka on merkitty ysa-asiasanoiksi, mutta ei auktorisoitu
 - Kirjoitusvirheitä
 - Paljon paikkoja
 - Suurin osa yksittäisiä käyttökertoja

BREAKING
NEWS

Sanasto elää

- Vain osa muutoksista edellyttää korjausta
- Konversio korjaa
 - tapaukset, joissa tietueessa käytetty termi on ohjausterminä yhdelle auktorisoidulle asiasanalle (kyltit > kilvet ja kyltit)
 - tapaukset, joissa asiasana on muutettu paikaksi (150 > 151)
 - myös tapaukset, joissa auktorisoitu asiasana (150) on virheellisesti paikkakentässä (650 |z tai 651)
 - tapaukset, joissa auktorisoitu paikka on virheellisesti 650 |a, |x tai |y -kentässä

Sanasto elää

- Konversio ei korjaa
 - tapauksia, joissa tietueessa käytetty termi on ohjausterminä usealle asiasanalle (tölkit – purkit / juomatölkit)
 - tapauksia, joissa tietueessa käytetylle termille on lisätty sulkutarkenne, tai se on jaettu useaksi käsitteeksi (oliot, leikkaus)
 - konversio jättää nämä paikalleen, poistaa sanastokoodin, vaihtaa 2. indikaattorin 4:ksi ja tulostaa virhelistan tietueista

Sanasto elää

- Konversio ei korjaa
 - tapauksia, joissa tietueessa 650-kenttään merkitty nimi kuuluisi kenttään 610 (Jumalan teatteri)
 - tapauksia, joissa tietueessa käytettyä termiä ei ole auktorisoitu, riippumatta siitä onko se entisen vapaan indeksoinnin käytännön mukaisesti sallittu
 - konversio siirtää nämä kenttään 653

Kuvailu elää

- Konversio purkaa ketjut erillisiin kenttiin
 - 651 |a Panama |z matkailu |x luontomatkailu
 - **650 |a matkailu**
650 |a luontomatkailu
651 |a Panama
 - |a laiskuus |x luovuus
|a joutilaisuus |x luovuus
|a luovuus |x prosessit
 - **|a laiskuus**
|a luovuus
|a joutilaisuus
|a prosessit

Aikataulusta

- YSO on käytettävissä Asterissa *toukokuussa* (kuun puolivälin tietämällä)
- Fennica aloittaa YSO:n käytön kun se Asterissa
- Muutkin voivat aloittaa silloin
- YSAa voi käyttää konversioon asti
- YSAan auktorisoidaan vielä ennen konversiota
 - Tänä vuonna pidetyissä kokouksissa hyväksytyt asiasanat ja muutokset
 - Melindassa paljon käytettyjä paikkoja
- Seuraava sanastokokous pidetään syksyllä
- Siitä alkaen asiasanat auktorisoidaan YSOon

Mirja Anttila
mirja.anttila@helsinki.fi